

NEZNÁMÉ NÁVRHY POŠTOVNÍCH ZNÁMEK SLOVENSKA 1939 – 1945

K titulní straně tohoto čísla Merkur Revue

Ve světě specializovaného sběratelství poštovních známek jsou znovuobjevené pozapomenuté zajímavosti a fakta, jakož i zcela nové objevy, stále ještě možné. Dovolíme si dnes toto tvrzení faktograficky doložit na příkladě nedávno znovunalezených nepřijatých a tudíž nerealizovaných originálních návrhů známek Slovenska (Slovenského štátu 1939 – 1945) z počátečního období existence tohoto státního útvaru. Plných třináct těchto vzácných objektů, vzniklých s největší pravděpodobností v letech 1939 a 1940 (jeden až r. 1943), pochází ze sbírek známého spolupracovníka „Merkur Revue“, předsedy kolegia svazových znalců ZSF JUDr. Svätopluka Šablatury, kde téměř zapomenuty po celá léta ležely od dávného momentu, kdy byly šťastnou náhodou získány za téměř neuvěřitelnou cenu jako „nepotřebný materiál“ (!).

Tyto návrhy, provedené jednak technickou stránkou, jednak zčásti jako kresby resp. jako montáže fotografií v kombinaci s grafickou ornamentálního ozdobením, jsou v státním studiu zpracovávání od nepřijatých kresb a barevných skic až k největším dokonale zpracovaným. Zcela hotové, tedy použitelné k takové přípravě, jsou čtyři návrhy známek leteckých (letecký letoun dvojmotorový) a další tři návrhy „krajinné“ (most a hrad, provedení jako kresby nařízou či perem). Další tři návrhy všech těchto objektů nejsou až na tři výjimky známé, ostatní jsou v anonymitě, přičemž dvě montáže jsou označeny heslem (snad byly určeny pro nějakou výstavou související se návrhy známek, o níž nám však není nic známo).

Na následujících třinácti vyobrazeních (jeden obraz na titulní straně) přinášíme reprodukce uvedených návrhů v originálních barvách. Obrazy jsou doprovázeny podrobným popisem. Čtenáři tak mohou kriticky zhodnotit výtvarnou kvalitu návrhů a v případě dokončených návrhů vcelku zdařilých známek leteckých je porovnat s vydanými devíti leteckými známkami Slovenského štátu, navrženými J. Vlčkem. Zdá se, že vydavatel těchto známek měl přece jen šťastnou ruku, neboť Vlčkovy známky jsou evidentně v kompozici i detailním provedení elegantnější a prozrazují velké zkušenosti tohoto autora ve známkové tvorbě. Některé další návrhy jsou slabší („Nitra“ s prázdnou horní částí obrazu, „Viadukt“ v poněkud nevhodné modrozelené barvě). Nehotové návrhy známek se sousošími v ornamentálních rámcích napovídají naopak, že v případě realizace mohlo jít o dobově zajímavé známky. Rovněž zbývající návrhy (graficky však nedokončené – letoun v mracích, bubeník) nepostrádají zajímavostí.

JUDr Svätopluk Šablatura – Ing. Zdeněk Fritz

Obr. 1 (titulní strana tohoto čísla) Návrh letecké známky hodnoty 3 koruny v barvách černé a světle oranžové. Námětem je dopravní letoun neurčitého typu v letu nad rozeklanými skalisky (údajně Súlovských skal). Dohotovný návrh vcelku dobré výtvarné úrovně. Akvarel, autorem je akad. malíř Anton Djuračka ze Skalice.

Obr. 2 Návrh letecké známky hodnoty 1 Ks v barvách černé a bílé. Námětem je šestimotorový dopravní letoun německé proveniencí Junkers Ju 52 v letu nad slavnou městem krajiny západního Slovenska, slovo s mlhovitými hmlovými ústvy, na nichž se tyčí zbytky hradu Vlčtác. Po stranách dekorace sítěk s tehdejšími oficiálními státními symboly. Dohotovný návrh dobré výtvarné úrovně. Akvarel, autorem je Anton Djuračka.

(Pokračování na následujících stranách)